

Veřejný sektor – část NH – úkoly:

- zajišťování veřejných statků
- předcházení a řešení negativním důsledkům selhání trhu

→ tendence růstu významu a rozsahu – viz růst veřejných výdajů – viz Wagnerův zákon

→ **Financování:**

- finanční zdroje rozpočtové soustavy → růst veřejných výdajů
- zdroje od obyvatelstva

Modely růstu veřejných výdajů:

- **makroekonomický:**
  - **vývojový** → VV nezbytné pro ek. rozvoj → infrastruktura, lidské zdroje – sociál. infrastruktura + růst regulační úlohy státu
+ vliv strukturálních faktorů: průmyslové, demografické, společenské
→ rychlost růstu VV závisí na tempu ek. rozvoje
  - **organický** → stát roste jako organismus – viz vliv změn ve společnosti
→ problém: selhání trhu → vládní zásahy → vládní selhání
  - **politických omezení** → viz prahové efekty (práh zdanění...)
- **fiskální iluze**
  - viz přesun na **nepřímé daně**
  - **složitý daňový systém**
  - **deficitní financování**
- **leviatánský**
  - rozpínavost státu, veřejné správy → preference jejich užitku

Veřejný sektor - důvody existence a velikost:

- **historické a politické** – státní paternalismus X liberalismus; solidarita; rovnost
- **demografické** – vývoj populace, věková a sociální struktura populace
- **ekonomické** – viz důvody selhání trhu, výkonnost ekonomiky – **bariéra výkonnosti, bariéra spotřeby** (nezaměstnanost...); **bariéra disponibilních finančních zdrojů**
zaměstnanost - pracovní příležitosti

Paternalismus a růst HDP → růst veřejného sektoru

X liberální přístup → omezení růstu veř. sektoru; individuální rozhodování přes trh

Makromodely růstu veřejného sektoru:

- **vývojový model** – růst HDP → kvalita lidského kapitálu, regionální politika, stabilizační politika státu atd.
- **organický model státu** – vliv paternalismu, státní zásahy
- **politických omezení** – viz projevené preference občanů, ochota platit daňovou cenu, vliv válek atd.- veřejné výdaje
- **fiskální iluze**, posun k nepřímým daním, složitý daňový systém, deficitní financování

- **Leviatánský** – předpoklad omezené veřejné kontroly, tendence k rozpínavosti technokracie (viz X-neefektivnost) atd.

Mikromodely růstu veřejného sektoru:

- **vliv voličských preferencí; zejm. mediánového voliče**
- **vliv poptávky a nabídky po veřejných statcích, vliv ceny, i ceny substitutů a komplementárních statků; vliv kvality**
- **vlivy demografické**
- **solidarita, distribuční spravedlnost, averze k nerovnosti → růst transferových výdajů**

Velikost veřejného sektoru – ukazatele

- **podíl veřejných výdajů na HDP v % (výdajová kvóta)**
- **dílčí výdajové kvóty (za školství...)**
- **podíl pracovníků ve veřejném sektoru – k celk. počtu obyv.; k počtu pracovníků v NH**
- **podíl příjmů pracovníků ve veř. sektoru k celk. příjmům ze závislé činnosti**
- **průměrná mzda ve veř. sektoru X prům. mzda v NH X v soukromém sektoru**

Znaky veřejného sektoru:

- **veřejnoprávní** – viz podle veřejného práva
- **netržní** – neziskový - kritériem úspěšnosti není zisk
- **zajištění produkce veřejných statků**
- **rozhodování o něm veřejnou volbou**
- **řízen a spravován orgány veřejné správy** (státní, územní samosprávy)
- **financován hlavně z veřejných zdrojů**
- **podléhá veřejné kontrole**

Blokové schéma veřejného sektoru

(Pramen: Rektořík a kol.: Ekonomika veřejného sektoru. Brno: MU, ESP, 1999)

1. odvětví společen. potřeb → veř. statky

- **veřejná správa**
- **policie**
- **armáda**
- **justice**

2. odvětví rozvoje člověka → smíšené statky

- školství
- kultura
- zdravotnictví
- tělesná kultura
- sociální služby

3. odvětví poznání a informací → smíšené statky

- věda a výzkum
- informace
- masmédia

4. odvětví techn. infrastruktury → smíšené statky

- vodní hospodářství
- odpadové hospodářství
- energetika
- doprava
- spoje

5. odvětví soukromých statků s podporou z rozpočtové soustavy → soukromé statky

- bydlení
- zemědělství, lesnictví
- rybolov

6. existenční jistoty → existenční jistoty

- zaměstnanost
- sociální zabezpečení
- životní prostředí

Neefektivnost → alokační

viz asymetrické:

→ informace

→ daňové povinnosti

→ užitky ze spotřeby

→ volební vzory

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

